

Megjelen minden Szombaton
Előfizetési díj:
 Egy évre 6 for.
 8 óra 4 " "
 4 óra 2 " "

FELVIDÉK

Hirdetések
 a legjutányosb áron közöl-
 tetnek:
 bélyegdij: minden beikta-
 tásért 30. kr. fizetendő.

VEGYES TARTALMU HETILAP

**az ung-megyei gazdasági egyesület, az ung-szerednyei borászati társulat,
 és az ungmegyei takarékpénztár**

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az előfizetési díjak, kéziratok, s reclamatiók a kiadó-szerke-ztőhöz küldendők. Lakása Szobránczi utca 913 szám.

Első évi folyam

4. szám

Unghvár, május 23. 1863.

Meghívás!

Az ung-szerednyei borász. egyt. f. évi május hó 28-án reggeli 9 órakor a „kék golyóhoz“ ezimzett vendéglőben választmányi ülést tartand. A tanácskozás főbbtárgya: a szőlőszet és borászat érdekében kiküldött választmányok jelentése. A választmányi tagokat ezen választmányi ülésre ezennel tisztelettel meghívom.

Költ Ungvártt május 20. 1863.

Kandó Kálmán
 egyesületi és választm. elnök.

Szózat,

**Ungh- s a szomszéd vármegyék-
 ben lakó Honfiak s Honleányok-
 hoz!**

*Hoc opus, hoc studium parvi properemus et amplii
 Si patriae volumus, si nobis vivere cari.
 Horaciz.*

Napjainkban, midőn Hazánk polgárai-
 nak áldozatképessége, a megsaporodott
 szükségek miatt, a megerősítésig van
 igénybe véve, a felsőbb helyről kegyesen
 ránszabott kötelességen kívül, egyedül a
 tanügy iránti érdekeltég, s a tanuló ifju-
 ság iránti szeretet bírhatott rá: hogy a kö-
 nyörület a tájájánál kérőleg jelenjünk meg.

A Nagyméltóságú magy. királyi Hely-
 tartótanács 37,616 sz. alatti kegyes intéz-
 ményével, az alulirt tanári testületet meg-
 bizta: hogy a már megerősítést nyert, s .
 alatt mellékelt „Szabályok“*) alapján ki-
 sértendők meg: Ungvár városában egyesület
 alapítani, melynek célja lenne: az ungvári
 Gynnasiumba járó szegény tanulók él-
 mezése.

Mi egyiránt látjuk be e föladatnak ugy
 nehézségeit mint fontosságát, de éppen
 fontossága nyújt rá okot, s erőt, hogy ne-
 hézségeivel küzdelemre keljünk.

Közelg az idő, midőn a nemzetek di-
 esősége, hatalma, és virágzása, nem a túl-
 nyomó anyagi erővel, hanem a magasabb
 szellemi fejlettséggel fog együttjárni, s el-
 satnyul majd, sőt koszorús költőnk szerint:
 „el fog veszni a nép, mely tudomá-
 ny nélkül való“.

A népek életében naponkint jelensé-
 gekkel találkozunk, melyek nem hagynak
 kételkedniünk: hogy a muzsák nem fognak
 többé csupán egyes kiváltságosok zárt fa-
 lai között tartózkodni, hanem elvegyülnek
 a tömegek közé is. A tudomány már eddig
 is sok, s nagy előnyöket vivott ki, az anyagi
 erő, s az anyagi érdekek befolyása fe-

lett; és el kell jöni a kornak, melyben a
 szellemi erő teljesen megfogja az anyagot
 hódítani, hogy annak erejével meggyara-
 podva, a kettős természetű embert, együtt-
 ható kettős erővel emelje aztán, és kalau-
 zolja, a földi jólét, és végrendeltesé felé.
 Hogy azonban a győzelem általános s tel-
 jes legyen, kell: hogy mindenki kit a hare
 érdekel, részt vegyen benne. Arra nincs
 szükség, hogy minden honpolgár tudós le-
 gyen; a triariusok ugy is mindig a hadak
 legkisebb részét képezték; de szüksége
 van mindenkinek mindennap mérsékelt
 szellemi tápanyagra, mikép szüksége van
 a testnek mindennapi kenyérre. És e meg-
 győződéssel kebleinkben fordulunk hozzát-
 ok Ungh és a szomszéd megyékben lakó
 lelkes Honfiak s Honleányok! Mi a most-
 vázolt cél megvalósítására első lépésnek
 tartjuk: azoknak, kik hivatást s kedvet érez-
 nek a tudományos pályára, s hivatva lesz-
 nek egykor, mint néptanítók, nevelők, lel-
 készek, hivatalnokok, vagy magán polgá-
 rok, megosztani polgártársaikkal ismeret-
 készségeiket, de kik mostoha anyagi hely-
 zetök miatt, a megszeretett pályát megsza-
 kitani volnának kénytelenek,—módot nyuj-
 tani annak folytatására. Mi anyagi kenyér-
 ről szándékozunk gondoskodni azok részére,
 kiket a szellemi kenyér che epezt. Sok láng-
 elme aludt már ki a nélkül, hogy világított
 s melegített volna, melyet anyagi szükség
 kényszerített le pályájáról.

Mi azt hisszük: hogy midőn az állam
 nem képes a tanulni vágyó ifjakon elég-
 séges ösztöndíjakkal segíteni, az egyes vi-
 dékek nemes feladatává válik az állam e rész
 beni elégtelenségét pótolni. Az állam test,
 melynek tagjai kölcsönösen tartoznak szük-
 ségeikről gondoskodni, hogy maga a test
 ép maradhasson. Azon országokat melyek
 ben a tudományok, s a népek nevelése
 virágzik, jótékony egyesületek és intézetek
 emelték magasra. Ama fillérek, melyekkel
 a tudományoszomjazó ifjak tápszereire áldo-
 zunk, csekély kamatok, melyek a haza
 részére nagy tökékké fognak nőni.

Es Magyarország tanintézetei között
 épen az ungvári Gynnasiumnak van leg-
 érezhetőbb szüksége arra: hogy az áldozni
 képes Honfiak s Honleányok könyörületé-
 hez folyamodják. Mert e Gynnasiumnak
 számos (440 tagra menő) ifjai közül,
 szűllők szegénysége miatt, sokan, külö-
 lözések s nyomorral küzdve, kénytelenek
 fárasztó napi teendőiket elvégezni.

Sőt e Gynnasiumnak mutatja is okot
 adhat a reményre: hogy vidékének de kül-
 önösen e megyének tehetősebb polgárai
 nem fogják őt gyámoltalanul magára hagy-
 ni, midőn ő jó erkölcsű, és hivatástmutató
 szegényebb növendékeinek nyomorán köny-
 nyíteni ohajt. Az nem lehet hogy oly inté-

zet tanári testületének kéro hangja, visz-
 hang, s siker nélkül törjék szerte, melyet
 egykor a hazaszerető Homonnai-Drugethek
 alapítottak s ápoltak; mely több mint
 két századon át Hazánk felvidékének egy
 nagy részén képviselte, s osztotta a tudomá-
 nyt; melyben egykor Dayka tanított, s
 melynek közelében e korán elhunyt költőnk
 hamvai nyugosznak; mely a Hazának
 Szerenest, Popovicsot, Pribéket, Csur-
 govicsot s több más jeles férfit adott;
 melyben megyénk nevezetesebb családjai-
 nak tagjai, több nemzedéken át, kevés ki-
 vétellel, csaknem az összes megye egyházi,
 és világi értelmisége, nyerte első iskolai
 kiképeztetését!

Aztán oly korban élünk, melyben a
 political világesemények Hazánkban is har-
 czot idéztek fel: a történeti jog, s a nemze-
 tiségek természeti joga között, melyben egy-
 szersmint e kétszent jognak, az egyes nép-
 fajokat megnyugtatólag, s közös Hazánk
 javára kibékítettniök kell. Az eredmény
 Isten kezében van, de a természeti eszkö-
 zök sikere, a szóban levő nagy feladat
 gyakorlati, s szerencsés megoldása nagy
 részben azon irány, és szellemtől van fel-
 tétélezve, melyben Hazánk nem magyar
 ajku ifju nemzedékének iskolai neveltetése
 kezeltetik. És az ungvári Gynnasium, ré-
 szint ifjuságának tekintélyes száma, s hig-
 gadt s józan gondolkodásmódja, részint
 azon körülmény miatt, hogy ifjai anyanyel-
 re nézve csaknem két egyenlő részre osz-
 lanak, Hazánk valamennyi vegyes Taninté-
 zetei között leginkább látszik lenni arra
 hivatva: hogy e tekintetben a többi vegyes
 Gynnasiumoknak irányadó „mintaala-
 kul“ szolgáljon, s Hazánk különféle nép-
 fajokhoz tartozó tanuló ifjainak nevelésére
 nézve a „szellemi példány gazdasá-
 g“ egy nemét képezze. Hogy azonban
 Gynnasiumunk e magasztos hivatásában a
 siker biztos reményével járhatson el, a
 tanárok buzgó, s értelmes vezetése mellet
 szüksége van még egy oly Egyesületre, mely-
 nek tagjai a szóban levő intézet szegé-
 nyebb sorsa ifjait önkényes adományai-
 ból élmezzenék.— Mert nem lehet feltenni
 hogy azon ifjakat, kik a Haza javának cél-
 ja által egyesített különféle ajku s
 vallásu jötevő egylettagok szeretetado-
 mányaiból fognának táplálkozni, ne hassa
 át a szellem mely Jötevőiket lelkesíti, s ne
 verjen bennök gyökeret a szeretet, kü-
 lömbőség nélkül minden fajú hon-
 testvéreik iránt; vagy ne szilárdul-
 jon meg bennök a kötelességérzet odamun-
 kálni majd: hogy a szent Koronánk alatt
 élő különfajú népek, kölcsönös egymást-
 értés, s őszinte szeretet által egyeforrván,
 növekedjék erő, nagyság s jólétben Hazánk!
 Ha egyéb nem, a hála, melyre oly fogé-

Előfizetéseket folyvást elfogadunk.

kony az ifju kebel, fog latni rajok: hogy polgarerenyekben Jötevöik hasonmásai törekedjenek lenni. Teljes reményünk lehet rá: hogy az Ungváron felállítandó Tápiintézet a Gymnasium összes ifjúságának minden oldalú nevelési irányára s ez által közvetve Országunk valamennyi vegyes Tanintézetének ifjúságára a legjótékonyabb befolyással lesz.

Vége megyéneknek, mint határmegyének fekvése is oda utal: hogy annak központjában a tanügyet, oly hathatós eszközzel, minő egy Ingyentápiintézet, emelni igyekezzünk. Atyáink hajdan erős várakkal rakták meg országunk határait; — mi az új idők gyermekei, korunk igényeinek úgy fogunk megfelelni: ha határvárosainkban a tudományok házainak virágzásáról gondoskodunk: hogy mikép őseink vártüzeinek világa tisztelgetparancsolólag hatott be egykor a szomszéd tartományok téreire, úgy a mi határmegyei tanintézeteinkből a tudomány szerteterjedő világossága biztosítsa résziünkre a szomszéd népek rokonszenvét, s becsülését. István szent királyunk arany koronájának, — országunk e szent jel képének — szélei köröskörül drágakövekkel vannak kiéktve; — kell tehát: hogy országunk határai is a tudományos ismeretek drágaköveinek tárházaival legyenek szegélyezve; hogy a szent jel, a jelelt tárgynak, valódi jelképe legyen!

Honfiak, és Honleányok! A szegények, az éhező iskolagyermek kérnek tőletek kenyeret. A tudomány közvagyon, melyhez az ügyefogyottaknak is joguk van; nyujtsatok nekik a tervbevett egyletbe lépés által eszközt: hogy ne legyen ifjaink között senki, ki magát Hazánk mostoha

gyermekének nevezhesse. A nélkül is igen csekély az áldozat, mit kérünk, a jótett érdeméhez, s azon jutalomhoz képest, mit Isten az öntudat édes élvezetében, s egyéb áldásaival fog nektek visszafizetni. Az Ég nem szokta engedni: hogy a szegények s árvák gyámolai, gyámoltalan árvákat hagyjanak hátra! A tápnövendékek szerény ebédjei a „szeretet lakomái” lesznek, mert a tápszereket a szeretet fogja részökre egybehozni; és miképlajdan az első századok keresztényeinek „agapáin” történt: elakomák mindenike a szegény jóllakottak hála s jóléteketért esdő imákkal fog bevégződni; — pedig az ügyefogyottaknak nemcsak igazságos panaszaik, hanem méltó könyörgéseik is égreakiálnak. Tudjuk hogy a szükség e korában, igen kevés Alapítotagra tarthatunk reményt; de ha nyerünk elég rendes vagy ha nyernék legalább számos gyámolító tagot, szükölködő tanulóinkon segítve lesz. Az alamizsnakérek úgy sem tarthatnak számot nagyszámú pénzdarabokra, az ő osztályrészök az aprópénz.

Vessetek számot családi szükségeitekkel de gondoljatok a Hazára is; — a mi szegényeink az ő szegényei, — mit adtok, azt Helyette, sőt Neki magának fogjátok adni, mert az ő szegényeire áldoztatok. Hazánk gondoskodott már az irodalmi érdemek szerzésében elszegényült s elgyengült tudósainkról, midőn nem rég az „Irói segélyegyletben a Prytaeum egy nemét állította fel; most a Haza egyes vidékein a sor, azon szegény ifjakat segélyezni, kik tudósokká, vagy legalább tanultakká vágyanak lenni. Miután életnek örvend már az idősb testvér, neveljük szeretet Honnyánk örömét az által, hogy a kisebb test-

véréknek, a jótékony Tápiintézeteknek is életet adjunk. A Prytaeum-s Alumnaeumok egymást támogató, sőt egymást kiegészítő testvérintézetek. Csak protestans hontestvéreink virágzó Tápiintézeteire, s a bennök táplált s nevelt számos jönevű írókra kell rágondolnunk: hogy a Tápiintézetekben, az irodalom kertjének megannyi melegágyait szemléljük.

Egyike a legfontosabb szolgálatoknak, melyel jelenleg Hazánkért áldozhatunk, a tudományosság pártolása s terjesztése; mert Hazánk diésősége a multban van, erejét jövőjétől várjuk; diésőségét kard által szerezte, erejét az értelem kétélű fegyverével fogja kiküzdeni. — Mi hisszük: hogy e meggyőződés mindnyájunkkal közös, s e hit szülte, és ápolja bennünk a reményt: hogy a föld, melyet mi, felsőbb újmutatás után, az Ungvárt alapított szándékolt Tápiintézet pusztá tervrajzában jelölhetünk csak ki, s ez e t a d o m á n y a i t o k magvaival be fog vetetni, s megýénk és Hazánk javára dúsan fog egykor gyümölesözni.

Isten kegyelme legyen mindnyájunkkal, És Isten oltalma legyen Hazánkunk!

Kelt Ungvártt, 1863. év máj. havában. *)

az unghvári kir. kath. főgymnasium tanári karának nevében.

Dr. LIEBHARDT JÁNOS,
főgymn. igazgató.

*) Ezen szöveget az alapszabályokkal együtt külön lenyomatban is szét fog küldetni a t. tanári kar által Szerk.

TÁRGA.

Az utolsó tiz.

Varsóbaa ezren megesküvének
Egyet sem löni a szent harc alatt
Dobos üsd rá, szálljunk a harctérre
Szuronyt fogunk mi karjainkba csak.
S a hon keblében fájó húr rezeg
E névre a negyedik ezred.

Milón Prágánál véresen csatáznak
Lövést közlünk egy lélek se tett
S midőn az ellenfél vért kiöntök
Szuronyt forgattak csak a hős kezek
Kérdézd Prágot, ad ő feleletet
Mi voltunk ott negyedik ezred.

Tízet okádra jött reánk az ellen
Gyász Osztrolenka halmai alatt
Alnok szívüket mégis megtaláltuk
Szuronnal vágunk őlni tér utatt.
Kérd Osztrolenkat vérzőn emleget
Mi voltunk ott negyedik ezred.

S ha bár sok bátor szív lükt ki, repedt meg;
Közülünk mind szurony szegezve kelt
S ha bár csak balsors lett azért jutalmunk;
Lövést azért egyetlen egy se tet.
Hol vérrel festve a Visztula megý
Ott vérzett a negyedik ezred.

O jaj, jaj! elveszett édes hazánk már,
Ne kérdjétek ki hozta ra a bajt,
Ezerszer jaj minden leugyelszülöttnek.
A seb megnyitva forró vérbe sajg.
S hol a legajgóbb seb? te ismered
O Leogyelbon negyedik ezreded.

Bajtársak! esendes béke hamvatoknak
Mi oldalunknál lattunk halni meg.
Mi élünk — de sebeink nyitva állnak
S hazánkért folyvast vérezendek.
Adj Isten nekünk véget esendeset!
Kér a tízünkől álló ezred....

Bús Lengyelországból küdös homályban
Poroszországba tiz harcós vonal,
Egy tompa halk „ki vagy” hangzik feljök
Mire megálnak mozdulatlanul,
S egy mond: „hazától szakadt gyermekek
Utolsó tízből álló ezred.....

Móscn után. tr.

Egy nyil két lövése.

(Történeti beszély a török világból.)

Remellay Gusztávtól.

(Folytatás.)

Mig a szép leány, időközben már haza is ért, s kedvesére gondolt, — közel lakukhoz az erdő sűrűjébe lappangott negyed magával egy férfiú ki a leglángolóbb szenvedéllyel szerette őt, nem nem! a szeretet nem illik a vadlángra mely keblét hevíté, mert hisz a szerelem csak tiszta lehet, s ha a szív nemtelen vágyakat táplál, nem illik érzeményére a szerelem magasztos neve.

S nem a legnemtelenebb vágy e az, ha egy férfiú az erő kényszere által akar birni egy hölgyet, ki mást szeretve, — vagy ha bár nem szeretve is meg senkit, — nem viszonzozza keble szenvedélyét.

S ily aljas tette készült Venecl, Ungvár ura fővadászmestere, ki azonnal a mint hazájából (Csehországból) e vidékre érkezett, ellőn ragadtatva Eszter bájai által, s mint éppen mondám, keble vad lángra lobbant iránta.

Majdnem azonnal — a mint szenvedélye máglyája fellobogott — tudta meg, hogy a szép hölgyet szive éltével kifejlett szerelem köti Palához, s hogy így nem lehet reménye kivivhatni viszon érzeményét.

De e tudat nem volt képes elfojtani szenvedélye lángjait, nem elnyomni az ördög sugalta vágyat, mert arra ingerelte, hogy azért mivel nem lehet kilátása, hogy a sze-

relem édes odaolvadása következtében dől karjai közé Eszter, ne mondjon le birhatásáról, s mint előtte oly sok férfiú tette már — a vad erőszak által törje le a szép rózsát. —

A mint szilárd elhatározása fejlődött keblében ezen gonosz szándék, Kassára ment, mivel értesült volt, hogy ott többen időznek azon zsoldosok közül, kiket a népen elkövetett zsarolásaik s kegyetlenségeik miatt üzött el a szatmári főkapitány.

E gaz nép közül hármat, ki jó pénzért mindenre kész volt, zsoldjába fogadván, lappangott az erdőben, a mint késő éj lőn s gondolatait álmában is folytatva a jövő legszebb képeit látta Eszter — vadzajjal követelte hogy bebocsájtassék.

A szép szűz s anyja megrémülve riadtak fel álmukból s azt vélvén, hogy csekély vagyonukra vágyó rablók által háborgattatnak, az anya kijelenté, hogy mindenüket a mijük csak van, kész kiadni az ablakon át, ha megígérik, hogy aztán eltávoznak.

Kell is nekem néhány nyomoru forintod és csekély értékű lomod, — válaszolt erre Venczel, — hisz ha az, a mivel bírsz, ezeket és ezeket érne, mind itt hagynám, mert nem vágyom szerezni jöttem ide, hanem hogy elvigyem magammal lakodból azt, mi több becsű előttem mint bármennyi arany s mit nem adnék oda ha egyszer enyim lesz Ungvár ura minden kincséért.

Leányodat értem a szép Esztert, kit birni akarok, kit birnom kell erővel, mert hisz csak így lehet enyim, ne kísértsd hát meg a hasztalan ellentállást, nyisd fel az ajtót, különben betöröm, s akkor, mig forró esőkokat kap tőlem leányod, te ütlegeket kapsz embe-reimtől megérdemelt büntetésül.

Nos minek késedelmezkedel, mit ordítsz

A parnói versenyszántás.

Az előleges terv szerint f. hó 17-én este az Ung. gazd. egy. választm. által kinevezett küldöttségéből számszerint heten, ugyanis: Gr. Buttler Sándor, Csiesery Antal, Ibrányi Lajos, Orosz Mihály, Szathmármáry Samu, Gr. Sztáray Béla s alólirt gyülekeztünk össze Gálszécsben B. Fischer Lajos vendégszerető házában; hol az ungi különvált gazdasági egyesület körüli elágazó nézeteket hosszas s érdekes eszmecsere után s természetesen a bárónak általánosan ismert jeles aszú borai közepette, elvégre is kiegyenliteni sikerült. Mely körülményt csak azért emlitem meg leginkább; mert jellemző, hogy a különválás szükségessége s felesleges volta feletti élénk vitát több érvek közt az is segítette eldönteni részünkre, hogy míg azelőtt az egyesülés korában az Ung megyeiek vajmi kevés érdeket mutattak az ottani egyesületi működések iránt; most különválva — önálló megalakulásuk után azonnal küldöttségileg keresik fel a volt anyaegyesületet.

Gálszécsből azután f. hó 18-án reggeli 9-után nagy érdekeltséggel siettünk három fogaton a közel Parnóra, melynek tág láthatárú síkja közepén volt felállítva a 9 versenyző eke s hol nemzeti lobogók alatt, egy csinos sátor körül gyűlt egybe Zemplén megye gazdái értelmisége.

Az ungmegyei gazd. egyes. üdvözlését, a küldöttség választott elnöke Gr. Buttler Sándor, az egyesületi elnökök távollétében — hiven tolmácsolván, azt a Zemplén megy. gazd. egy. elnöke s egyuttal vendégszerető házigazda Gr. Andrassy Manó szíves szavakban viszonzta, a két egyesü-

let ily szellemben s minél gyakoribb testvéries érintkezéseire különös súlyt fektetvén.

Ezután maga a versenyszántás, mely közeli saját versenyünkénél fogva is, igen érdekelt, volt figyelmünk kiváló tárgya. Láttuk a bíráló bizottmány, de különösen Deresényi Kálmán alelnök s Barkóczy Mihály titkár urak fáradhatatlan tevékenységét. Csodáltuk a vidék gazdasági fejlettségét, mely a verseny kitünő lefolyása s különösen azon körülményből nem kevésbé világított ki, hogy a versenyző telkes gazdák is — ez pedig ma int hallók, ott általános — már mind vaskét használnak. A szénaszükség nem engedte ugyan meg a versenyzést oly mérvben, mint azt az egyesület óhajtja; de a megjelent ekék rendes munkája s némely fogat, mint péld: Andrassy Gyula gróf izmos ökrei, egy parnói telkes gazda mostani időben ritkán jól kitelelt lovai, elég érdeket kölcsönöztek a szemlélődő gazda előtt az összejövetelnek. Meggyőződünk ez alkalommal, mily érdek s figyelemmel kísérte különösen a vidékről összetódult földművelő nép a verseny lefolyását s ekkép, mily hatalmas tényezői az ily versenyek a czélszerűbb földművelésnek. Láttuk végre a nemes ösztönt felélesztve a verseny szántóknál és gyönyörködtünk Andrassy Gyula gróf béresének, továbbá egy parnói telkes gazdának örömeiben, midőn, mint pályanyertesek a tetemes fő díjokat, hangos dícséreték mellett, átvették.

A versenyszántás ekképeni jó eredményü bevégztével egy gömöri vasgyár ekéivel tettek kísérletet, mi hogy rosszul ütött ki, hajlandó vagyok inkább azon körülménynek tulajdonítani, hogy az ekék

elkészületlenül állították ki s így a gyors állításának alaposságát-miszerint ekéi lehető legkevesebb vonó erőt igényelnek, semmi módon, a folytonos igazgatás közepette ki nem vehettem.

Ezután a szíves házi gazda által a gyülekezet fényesen megvendégeltetett, mikor ebéd közben természetesen a felköszöntések sem hiányoztak.

Végül, a még délután ott töltött órákat a házi gazda kíséretében s Szentléleki a parnói lelkész (kinek legnagyobb dícsérete az, hogy míg mások az ugynevezett jó, értelmes népet elnyerni óhajtják hiveikül, ő Parnón önmaga neveli azzá őket ritka eréllyel) tolmácsolása mellett, a kastély s környezete megtekintésére fordítottuk. Ha végig e hazában főuraink ily izléstelen, történeti — s műkincsekkel gazdagon felékített lakokat építenének maguknak? Ha külföldi dús tapasztalataikat így alkalmaznák, mint a parnói kastély ura? Mivé varázsolhatnák az országot, mily gyúponokat teremtenének a hazai társas s megyei életnek? Az első benyomásra azt hinnék, hogy egy terv nélküli, a pillanat befolyása szerint elkészült, épület előtt állunk; de figyelmesebb átnézet s a házigazda felvilágosításai az angol Erzsébet építési irány természetes kinyomatát ismertetik fel a parnói kastélyban. Az elfogadó termek nagyszerű mérvükben, tornyos falaik, csúcsíves ablakaik s kapuzataikkal; a kényelmes s családias női lakosztály; az egyszerűbb s díszesebb vendéglakok; a cselédség s háztartás osztályai, mind kitűnnek külön jellegeikkel s már külsőleg sejtetik rendeltetésüket. Mi pedig fő érdeket kölcsönöz az egésznek, az a berendezés. A műértő Gróf figyelmét mi sem kerülte el. Míg

hiába? senki sincs ki megvédhetne, leányod sorsa kezében van, csak az isten mentheti meg, de az sem száll le kedvedért az égből s nem is küld angyalokat leányod oltalmára.

Igen igen ő az enyim, Pali öcsémnek csak a remény jutott, én pedig a valót élvezendem! nos betöressem az ajtót? fiúk rajta! meguntam a várakozást.

A mint Venczel szavai elárulták gonosz szándékát, a szép hölgy szívét a kétségbeesés éje lepte el s már a legközelebbi szempillantásban szilárdul állott keblében az eltökélés, hogy ha akkorra, mire Venczel berohan a lakba nem küld valamiképp segédelmet az ég, inkább feláldozza életét, mintsem vad szenvedélye áldozatává legyen.

Igaz, borzasztó volt reá nézve a gondolat, hogy megkell vállalnia mindazon boldogságtól, melyet a jövőtől reményelt, de hisz még borzasztóbb volt a veszély mely fenyegette.

Az isten megbocsájt, hogy erőszakkal oltom el éltem fáklóját, ha nem lehet reményem másképp megszabadulni e tigris körmei közül — gondolá, s sietett oda, hol a keblének szánt hegyes és éles kés volt.

De az ijedség és kétségbeesés, szóval helyzete borzasztó volta, annyira megtörték, hogy inogni érzé lábait s elfogni minden erejét — most még nagyobb lön kétségbeesése.

Menyei atyám csak addig hadd meg erőmet — esengett — míg szívembe döfhetem az éles kést, mert itt már be van törve az ajtó s nem érkezik segély.

Megfeszíté minden még megmaradt erejét, hogy eljuthasson a szekrényhez, melyben a kés volt, de hiába, — mint megtört liliom rogyott össze s ájulva terült el a szoba padlóján.

Venczel berohant, karjai közé vette s ki-

vitte. — Társai megkötözték anyját s rablás-hoz láttak.

III.

Éppen az nap, melyre ki volt tűzve Beke és Eszter esküvője, virágokkal, kendőkkel és galyakkal felékesített szekereken s lovakon vig násznép vonult a kis völgyi lakból a kápolna felé, mely közel hozzá az erdőben emelkedett.

Ezen kápolnába járt volt ki Beke távolléte alatt imádkozni a szép hölgy, s mint tudjuk már, — mindannyiszor azon reménnyel és hittől távozott el onnan, hogy a menyei anya oltalmára méltatandja az ifjút, kit körül karolt eszményi szerelme egész hevével, — azonnal a mint az örök hívség esküje kieserlése után megnyerték Eszter anyja s Ungvár ura beleegyezését, a boldog hölgy kijelentette hogy azon kápolnában — hol annyiszor szált szívébe az égi malaszt, — óhajtja megszentelni frigyüket a hitszolgája által.

A kis imaházba sietett forró hálát adni, az egész föld mindenható urának akkor is, midőn megszabadult a borzasztó veszélyből melyben forgott; — az ég, az Isten kegyes volt iránta, mert nem engedve meg azt, hogy Venczel foganatosithassa szándékát, előbb megszabadította őt hatalmából, mielőtt eszméletét visszanyerte, s ismét érezhető volna a kétségbeesés rettenetes kínját.

S gyors megszabadulását is közvetve az erdei kápolnának köszönhetette, mert két ungvári kereskedő, ki bizonyos kétése válalatba akart kezdeni, az akkori idő áhíthatos szokása s a nagy bizalom következtében, melyet az egész vidék népe az erdei kápolna oltárán levő boldogságos szűz kép előtt mondott buzgó ima sikerébe helyezett, lóháton ment egy szolga kíséretében a kis imaház fele. —

Éjfélől másik éjfélig imádkozni, bőjtöl-ni, s azután fogadást akartak tenni azon esetre, ha szerencsésen végét éri a kockázattal járó, s kétése válalat, melytől megvagyonosodásukat reménylették.

Előre haladva, észrevették hogy lovas közelg, ki hölgyet visz nyergében, — már ez magában meglepő s feltűnő volt előttük, de ha netalán azt hitték is egyelőre, hogy elszöktetett kedvesét viszi magával az éji lovas, — ki a midőn megpillantá őket, megállta lovát, gyanúra kellett gerjedniük, hogy rosz szándékkal viszi a lovag a hölgyet, mert alig hogy megállt, hirtelen megfordította lovát, sietett visszafelé, arra hol a fűtől egy meliék ut nyílt, mely szinte kivezetett az erdőből.

E lovas talán erőszakkal rabolta el a nőt? — szolt az egyik-kifejezve a másik gondolatát, mindketten megsarkantyuzva méneiket, vágattak a siető lovag után, kit több ízben hangos kiáltás által szöllítottak meg, hogy aljon meg.

De mint gondolható, az nem fogadta szavokat, hanem még gyorsabb futásra kényszeríté lovát; hasonlót tettek a polgárok is, kik most már tökéletesen hitték hogy erőszakos nő-rablóval van dolguk.

Venczel a legnagyobb dühben szórta elentük borzasztó átkait, mert bár egyébként erős s gyors futó volt is lova, átkellett látnia hogy mivel a polgárok lova is igen jól futó állatok voltak, s e szerint mindinkább kisebb lön a tér közte s üldözői közt, nem lehet ketős terhelte paripáján oly gyorsan haladni, hogy elne éressék a polgárok által, kikben hangjuk után P. M. jó barátira, Eszterék ismerőseire ismert, s kikerül tudta azt is; hogy azért mivel több benszülött kérelmező elmellözésével nevezte ki fővadászává Ungvár ura, haragot táplálnak iránta. (folyt. köv.)

a termék a hazai történet nagy barátját a szépművészetek hő pártolóját ismeretlik meg; családi lakosztályában sajátkezű kedélyes festvényei öntervezte butorzata, vidor selevén képzetéről tanuskodnak. A kastély környezte kertet részletesen átnézni nem volt időm; hanem azt vettem észre, hogy még az ős terebélyes fák árnyában felvont Rákóczy s Bebek ügyük, a nagyszerrü medvebarlang, a bástyakülsejü fürdőház az elmúlt időkkel eszünkbe juttatni kívánják: hogy e család története bensőleg összefügg Hazánk elmúlt fényes s zivataros időszakaival; másrészt az izléssel elhelyezett virágos telejek, beszegélyezett utak, dús kaszálók, a legujabb s tetemes költséggel megalapított franczia gyümölcsös, a messze távolba elnyúló s az új eszmék szerint berendezett majorok mintegy hirdetni látszanak, hogy a legrégebb öröklött családi rang és vagyonnak is a korszerű haladással kell párosulnia.

A parnói időzés mindezen kellemetes benyomásait csak nevelhette szívélyes elbűsuzásunk alkalmával a szives házigazda s a zemplémegei egyesülettől azon nyilatkozatuk, hogy június 15-én Nagy Kaposon a versenyszántás és lófuttatás alkalmából ők is felkeresnek bennünket küldöttségileg. Itt ugyan szerényebb körülményeink nem engedik, a fényes s kitünő fogadtatást melyben minden oldalról részessitetünk, viszonzunk; de csak tőlünk függ, hogy számos megjelenésünk s lelkes magunktartása a Zemplémegeieknél is a rokonszeny élénk nyomait hagyja majd vissza.

VEZERLE ZSIGMOND.

Levellezések.

Eperjes, maj 18-án.

Kedves Barátom! Igéremhez képepest sietek a felvidék ezen városából pár sort hozzád s általad lapod t. olvasóihoz intézni, — de miután gazdászati ügyekről nem értekezhetek, (mert tudnod kell kedves barátom, hogy oly rossz gazda vagyok, miként buzát a rozstól a mezőn megkülönböztetni soh sem tudtam, s gyakran megtörtént, hogy a lóherét is buzának néztem.) — tehát megengeded, hogy a gazdászattal felhagyva, áttérjek más tárgyra, — a színművészetre, — hiszen a te kebledet is a színművészet nemes lángja dagasztja vagy is inkább élesztí, lévén az ungi műkedvelők műigazgatója.

Városunkban Latabár Endre szintársulata máj 2-án a „Kisértés“ című darabbal kezdé meg előadási sorozatát, s azóta folytonosan egész új darabokkal és operettekkel mulattatja az eperjesi közönséget, és a „tisztelt közönség“ méltányolván Latabár színgazgató fáradozásait, seregestül tódul az előadásokra, — jelesen a „Tiz leány és egy férj sem“ című operette előadása alkalmával dacára az ominosus címnek ugyancsak tömve volt a színterem hölgyekkel. — És miután titeket Latabár társulata szinte érdekeli, (mert hiszen nektek is sok gyönyört okozott előadásaival), talán nem lesz érdektelen előttem s lapod t. olvasói előtt ha a tagokat, kik a mult évben Ungvárt működtek, és most is jelen vannak, — elősorolom; és tudomástokra adom, hogy az idén Latabár nem igen fog Ungvária mehetni, ha csak ős felé nem; innen Egerbe szándéko-

zik, onnan pedig a világ mind a négy része nyitva.

Társaságából csak Tóthné és Szabó P. hiányzik, a többiek majd mind ösmérésök: u. m. a kedves Bajuszné Kecskés Róza, Láng Berta, Zsiray Róza. — A férfiak közül Kecskés, Jánosy Emil, Prielle Péter, Lászy, Várhidy, Török (a beotiai király) Tisztí sat. új adquisitio Föti E zsi, kinek bár gyenge de igen kellemes hangja lévén, — az eperjesi közönség egyik kedvencevé vált — továbbá Szigetiné, ki egyaránt a drámában úgy, mint az operetben is kitünő, egyszóval prima donna, kinek dicső alakjában s játékában gyönyörködik a színelőadásokat látogató közönség. —

Csak rövideden akartam kedves barátom a társulat általatok is ösmert tagjairól emlékezni. — Az előadott darabok közül csak az újabbakat említem u. m. „Királyi Csók“ vigj. „Tiz leány és egy férj sem“ nagy tetszéssel fogadott operette. „Denis ur s neje“, „A házasság sótartója“, vig apróság; még egyet: holnap május 19-én lesz B. — Kecskés Rózának jutalomjátéka, előadatik: „Fortunio dala“, és a „Fiatal Keresztanya“.

Kedves barátom! dolgaím Eperjesen úgy folynak mint akarom s így képzelheted hogy jól érzem magam, és ho. yha bokros szerkesztői gondoktól kis időre menekülni kívánsz jer ide, itt jó nép lakik, mindenki tárt karokkal fogadand 1)

Gyönyörű kirándulásaim közül csak egyet említek, az ide 3—4 órányira kies helyen fekvő „ezemetét“ hol a mult szombaton az ev. al-s főtanodabeli ifjuság a tavaszt, — mely most legszebb pompájában díszlik — megünneplé, már kora reggeltől óta egyik kocsi a másikat korgaté; mondhatom hogy — csak nem az egész város ott volt, — délután a szépen és alkalmilag zöld galyakkal feldíszített táncterembe ráhuzta a cigány a csárdást, és a fiatalság járta kipirosult arccal egész esti 8 óráig, gyönyörű volt nézni azon bájos hölgyeket, kiknek arcain virult az élet majálisa, gyönyörű volt nézni a bájos s szende P. R. és P. S. testvér-párt, K. N. — G. és H. kisaszonyokat, és ezek látásán elmerengve, irigyletem azon barátomnak sorsát, ki most második fiatalságát éli ott köztetek. 2)

Mit csináltok? mióta a „kis ember“ elment és a „nagy ember“ ott maradt, kire toasztirozik? 3)

A viszontlátásig. 4) Isten veled.

Vilmai,

Kassa, május 19-én.

Tisztelt szerkesztő ur!

Mint hogy a „Felvidék“-nek nálunk is vannak olvasói s mi is a felvidékhez tartozunk, egy kis tért kérek lapjában.

Folyó hó 16-án a helybeli „Erzsébet ápolda“ javára színi-zenezetí-s szavallati műkedvelői előadás rendeztetett, következő sorrenddel:

I. Szakasz.

Nyitány: Buda „Medea“ című dalművéből, előadva az összes zenecgyeleti kar által.

1. Köszönömigen szépen
2. még pedig vigan
3. akad aldozat
4. a menyegzőre vannak

Szerk.
Szerk.
Szerk.
Szerk.

Ezt követi:
AZ ELSŐ BETEG.
Vigjáték 1 felvonásban.
Személyzet:

Dutreville Aglae, fiatal özv. Mészáros Gizella k. a.
Albertine, ennek barátnője Rösler Mari k. a.
Dervilliers Gusztáv Urbán Géza ur.
Durocher Károly, orvos Kausay Ödön ur.
Rigaud, Aglae komornoka Fölkel István ur.
Inasok x x x
x x x

Történik az Aglae kastélyában Páris mellett.

II. Szakasz:

1. „Honi emlékeim“ Székely J-től, előadja Radányi Victoria k. a.
2. „Bei dir weilt mein Glück“ Votstól, éneklí Strohmayr ur.
3. „Grand Concert“ p. Mayer, előadja Winklerné asszony, zenekar kísérettel.
4. Kettős dal: „Belizario“ című dalműből, éneklí Jelen Justina k. a. és Strohmayr ur.
5. „Szavallat“ Petüfítől, Kausay ur által.
6. „Solo il Baccio“ Artiditől, éneklí Jelen Justina k. a.
7. Ábránd a „Próféta“ című dalmű felett, előadva Winklerné asszony által.
8. Nagy hetes dal, Verdi „Ernani“ című dalművéből, előadva többek által zenekar kíséret mellett.

A színház zsufolásig megtelt, s a közre működök általában sok ügyességet tanusítottak. Ki kell emelnem a színdarabban Mészáros Gizella és Rösler Mari kisasszonyokat. Műkedvelőket oly jól játszani látni, valóban ritkaság.

Az est hősnője azonban Winklerné assz. volt, kinek zongora játéka a szó szoros értelmében művészi volt, az első darab után zajos tapsvihár közt számtalanszor kihivatott, s a közönség kívánságára másodsor is zongorához ülven, a Batthányi induló változatait ritka bravórral, s oly lelkesen játszta, hogy a közönség azt sem tudta mit csináljon — halgassa e? vagy tapsoljon?

Még egyet:

Örömmel tudatom, hogy több helybeli lelkes hazafi — többnyire ügyvédek — műkedvelői színi előadásokat akarnak rendezni. Miről lapja olvasóit értesíteni elnem mulasztan-tom. y. m.

Vegyes hírek s ujdonságok.

* A Földhitelintézet unghmegei bizottmánya f. hó 16-án következőleg alakult meg: Elnök: Kandó Kálmán, tagok: id. Horváth Gábor, Ibrányi Lajos, Orosz Márton, Petrovay Ákos, — ugyan azon alkalommal tartott értekezleten javaslatba hozatott: hogy a földhitelintézet igazgatósága ezen bizottmánynál egy fizetéses jegyzőt állandósítson.

— Az unghmegei tisztikarban következő változások történtek: a dobóruszki járás főszolgabirája lett Baesky Endre volt alsz., a bezei járás alszolgabirája Öry József volt I-ső alj., I-ső alj. Papanek Károly volt II-od alj., II-od alj. Pólányi Imre volt törvénysz. jegyző — s végre törvényszéki jegyző Lehoczky Béla volt tiszt. jegyző.

— Egy új szerkezetű — tetszően esengő hangu zongora szabad kézből eladó. — Bővebb felvilágosítást ad szerkesztőségünk.

— Tárgyhalmaz miatt a vásári tudósítások kimaradtak.

Felelős szerkesztő s kiadó-tulajdonos **Bánóczy Ferenc.**

Ungvárt, Jäger K. betűivel.